

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

5 maja

№ 32.

Rok 1922.

Treść: 256. Ustawa z dnia 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich	451
257. Ustawa z dnia 27 kwietnia 1922 r. zmieniająca postanowienia §§ 152—162 ustawy dla Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie Polskiem z dnia 20 lutego 1849 r.	460
258. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 1922 r. w sprawie utworzenia Urzędu Marynarki Handlowej w W. M. Gdańsku	461
259. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1922 r. o rozszerzeniu granic miasta Lipna	462
260. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1922 r. w przedmiocie włączenia do miasta Pułtuska wsi Górki	462
261. Rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 15 marca 1922 r. w przedmiocie wykonania ustawy o przymusowym szczepieniu ochronnem przeciwko ospie	462
262. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Zdrowia Publicznego o opłatach za czynności sądowo-lekarskie w b. zaburze rosyjskim	465

256.

U s t a w a

z dnia 23 marca 1922 r.

o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich.

TYTUŁ I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1. Wojsko Narodowe, siła zbrojna Państwa, będące obroną i ostoją niepodległości i wolności Rzeczypospolitej, będzie po wsze czasy podlegać opiece Narodu.

Art. 2. Oficer jest żołnierzem-obywatelem, na którym spoczywa szczególny obowiązek bronięcia Ojczyzny i gotowości w każdej chwili oddania życia w Jej obronie.

W szczególności winien on służyć za wzór miłości Ojczyzny i honoru, pełnić zawsze wiernie i uczciwie służbę narodową, być dbałym, sprawiedliwym dowódcą, opiekunem i wychowawcą podwładnych

żołnierzy, posłusznym i oddanym podwładnym, szczerym i doskonałym kolegą, oraz życzliwym współobywatelem całej ludności, której praca i patriotyzm są warunkiem siły wojska.

Art. 3. Oficerem Wojsk Polskich może być nieposzlakowany obywatel Państwa Polskiego, odpowiadający przewidzianym ustawowo warunkom, którego patriotyzm polski nie ulega żadnej wątpliwości.

Obywatele państw innych mogą w wyjątkowych wypadkach pełnić służbę w Wojsku Polskiem kontraktowo za osobnem zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej.

TYTUŁ II.

Oficerowie zawodowi.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 4. Korpus oficerski Wojsk Polskich składa się z oficerów poszczególnych korpusów osobowych. Poszczególne korpusy są równe co do wartości wzajemnej i nie zachodzi między niemi żaden stosu-

nek podrzędności, ani nadrzędności, są one wszystkie współrzędne.

Art. 5. Poszczególnymi korpusami oficerskimi są:

- 1) korpus oficerów piechoty,
- 2) " " " jazdy,
- 3) " " " artylerji,
- 4) " " " inżynierji i saperów,
- 5) " " " aeronautycznych,
- 6) " " " łączności,
- 7) " " " kolejowych,
- 8) " " " samochodowych,
- 9) " " " taborowych,
- 10) " " " żandarmerji,
- 11) " " " kontrolerów,
- 12) " " " sądowych,
- 13) " " " sanitarnych,
- 14) " " " intendentów,
- 15) " " " uzbrojenia,
- 16) " " " geografów,
- 17) " " " weterynaryjnych,
- 18) " " " administracji,

Generałowie tworzą odrębny korpus osobowy.

Art. 6. W skład korpusu oficerskiego Wojsk Polskich wchodzi oprócz oficerów, wymienionych w art. 5 niniejszej ustawy, duchowieństwo wojskowe i oficerowie marynarki wojennej, o których traktują oddzielne ustawy.

Art. 7. Oficerowie poszczególnych korpusów osobowych, powoływani przez Ministra Spraw Wojskowych do prac Sztabu Generalnego, nie tworzą oddzielnego korpusu, lecz pozostają w swych korpusach osobowych.

Kierownictwo wykształcenia i kształcenia tych oficerów należy do Szefa Sztabu Generalnego, który współdziała w kwalifikowaniu oraz w przedstawianiu na przydziały.

Oficerowie Intendentury są szkoleni w Szkole Sztabu Generalnego.

Art. 8. Przeniesienie oficera z jednego korpusu osobowego do drugiego może nastąpić jedynie na prośbę oficera. Wyjątek stanowi awans na generała, kiedy oficer automatycznie przechodzi do korpusu generałów. Jednakże dla potrzeb wojska władze wojskowe mogą zarządzić czasowe przydziały oficerów do dowolnych rodzajów służby wojskowej i oddziałów.

Warunki przenoszenia ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Oficer, przeniesiony do korpusu kontrolerów, oraz oficer tegoż korpusu, awansowany na generała, nie może być przez czas przebywania w stanie czynnym lub nieczynnym ponownie przeniesiony do innego korpusu osobowego, względnie użyty do innego rodzaju służby.

Oficer korpusu kontrolerów oraz oficer tegoż korpusu, awansowany na generała, przeniesiony do rezerwy, lub w stan spoczynku, w razie powołania do służby wojskowej, lub przyjęcia z rezerwy ponownie na oficera zawodowego (art. 101) nie może być użyty do służby w korpusie kontrolerów.

Art. 9. W Wojsku Polskiem ustanawia się następujące stopnie oficerskie:

I. W korpusach osobowych, wyszczególnionych w punktach od 1 — 18 w art. 5.

- a) Oficerowie młodsi:
  - 1) podporucznik,
  - 2) porucznik,
  - 3) kapitan (w jeździe rotmistrz).
- b) Oficerowie sztabowi:
  - 4) major,
  - 5) podpułkownik,
  - 6) pułkownik.

II. W Korpusie Generalów:

- 7) Generał Brygady,
- 8) " Dywizji,
- 9) " Broni,
- 10) " Marszałek Polski.

Art. 10. Służbę oficerską w Wojsku Polskiem musi rozpocząć każdy żołnierz polski od stopnia podporucznika.

Art. 11. Pierwszy stopień oficerski — podporucznika, zarówno jak i następne — przy awansach są nadawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 12. Mianowanie podporucznikiem oraz każdorazowy awans zostają stwierdzone przez wydanie oficerowi patentu, przyczem w patencie winna być uwidoczniona data oraz liczba starszeństwa i korpus osobowy, w jakim mianowanie lub awans nastąpiły.

Wszelkie mianowania i awanse winny być ogłoszone w dzienniku urzędowym Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Art. 13. Przepisy o umundurowaniu ustala na wniosek Ministra Spraw Wojskowych Prezydent Rzeczypospolitej w drodze rozporządzenia, przepisy zaś co do noszenia munduru — wyda Minister Spraw Wojskowych.

Art. 14. Oficer może się znajdować:

- a) w stanie czynnym;
- b) w stanie nieczynnym;
- c) w stanie spoczynku.

Art. 15. Oficer znajduje się w stanie czynnym, gdy pełni służbę na stanowisku, przewidzianem etatami wojska.

Wszystkie stanowiska, przewidziane etatami, winny być obsadzone według starszeństwa, na podstawie odpowiednich kwalifikacji, przez oficerów w odpowiednich stopniach.

Stanowiska, wolne na skutek znajdowania się pewnej ilości oficerów w stanie nieczynnym, winny pozostać częściowo wakujące. Ilość wakujących stanowisk określa rozkaz Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 16. Oficer znajduje się w stanie nieczynnym, gdy czasowo nie pełni służby z przyczyn, przewidzianych w art. 65 niniejszej ustawy.

Art. 17. Oficer znajduje się w stanie spoczynku, gdy został zwolniony od pełnienia służby na stanowisku, przewidzianem etatami wojska, z po-

wodów i na warunkach, przewidzianych w ustawie emerytalnej.

Art. 18. Oficerowie krewni w linii bocznej do czwartego stopnia włącznie, powinowaci do drugiego stopnia włącznie, oraz zstępni i wstępni—nie mogą równocześnie pełnić funkcji o charakterze gospodarczym i kasowym w tym samym oddziale, zakładzie lub urzędzie wojskowym, oraz pełnić równocześnie funkcji o wyższym charakterze w oddziałach, zakładach i urzędach, które są sobie bezpośrednio podporządkowane pod względem gospodarczym lub kasowym.

Rozdział II.

Warunki mianowania na podporucznika.

Art. 19. Podporucznikiem w korpusach, przewidzianych w punktach od 1 do 10 włącznie art. 5 niniejszej ustawy, mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:

A.

1) Ukończył korpus kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości, albo złożył egzamin z wykształcenia ogólnego, będący uproszczonym egzaminem dojrzałości;

2) ukończył szkołę podchorążych i odbył trzymiesięczną służbę w jednym z rodzajów służby wojskowej, wyszczególnionych w punktach od 1 do 8 włącznie art. 5 niniejszej ustawy;

3) otrzymał dyplom z ukończenia szkoły oficerskiej o kursie conajmniej dwuletnim, a w tym czasie przebył trzy miesiące w jednym z rodzajów służby wojskowej, wymienionych w punkcie poprzednim;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1) Odbył conajmniej trzy lata służby wojskowej i otrzymał stopień plutonowego;

2) zdał egzamin do szkoły oficerskiej, wykazujący wykształcenie ogólne w zakresie conajmniej programu szkoły powszechnej;

3) po przesłuchaniu dwuletniego kursu w szkole oficerskiej, uwzględniającej w swym programie podniesienie poziomu wykształcenia ogólnego i wojskowego, zdał z pomyślnym wynikiem egzamin na podporucznika;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Art. 20. Podporucznikiem w korpusach, przewidzianych w art. 5 punkt 12 i 13 i w punktach od 15 — 18 włącznie niniejszej ustawy, mianowany zostaje ten, kto odpowiada warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:

A.

1) Otrzymał dyplom z ukończenia szkoły akademickiej;

2) a) ukończył szkołę podchorążych, odbył trzymiesięczną służbę w jednym z rodzajów służby wojskowej, wyszczególnionych w punktach

od 1 do 8 włącznie art. 5 niniejszej ustawy i złożył z pomyślnym wynikiem egzamin na podporucznika jednego z tych rodzajów służby wojskowej, lub

b) uzyskał stopień podporucznika rezerwy;

3) ukończył kurs fachowy w zakresie swej specjalności i złożył z pomyślnym wynikiem egzamin z tego kursu;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1) Odbył conajmniej trzy lata służby wojskowej i otrzymał stopień plutonowego;

2) zdał egzamin do szkoły oficerskiej, wykazujący wykształcenie ogólne w zakresie conajmniej programu szkoły powszechnej;

3) ukończył szkołę oficerską o kursie conajmniej dwuletnim, uwzględniającą w swym programie podniesienie poziomu wykształcenia ogólnego, wojskowego oraz fachowego swej specjalności i zdał z pomyślnym wynikiem egzamin z tego kursu;

4) posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Art. 21. Warunki mianowania podporucznikiem w poszczególnych korpusach osobowych w czasie wojny określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 22. W razie śmierci szeregowego wskutek przyczyn, związanych ze służbą wojskową, w wypadkach, w których stwierdzono wyjątkowe zasługi szeregowego, może on być mianowany po śmierci podporucznikiem.

Rozdział III.

Obowiązki oficera.

Art. 23. Oficerom niewolno należeć do stowarzyszeń, mających cele polityczne, ani brać udziału w działalności politycznej.

Należenie oficerów do stowarzyszeń, nie mających charakteru politycznego, oraz udział oficerów w handlu i przemyśle — ureguje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Wykonywanie zawodów cywilnych oraz zajmowanie stanowisk w służbie cywilno-państwowej jest oficerom wzbronione. Lekarze, dentyści i lekarze weterynarii mogą wykonywać praktykę w warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Oficer w stanie nieczynnym może wykonywać zawód cywilny za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do oficerów w stanie spoczynku.

Art. 24. Dla wyjazdu zagranicę oficerowie winni uzyskać każdorazowo zezwolenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 25. Dla zawarcia małżeństwa oficer w stanie czynnym lub nieczynnym obowiązany jest otrzymać zezwolenie władzy przełożonej.

Przepis powyższy dotyczy również oficerów-inwalidów, pozostających w zakładach, utrzymywanych przez Państwo.

Warunki, niezbędne dla otrzymania powyższego zezwolenia, określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 26. Obowiązki i uprawnienia służbowe oficerów, nie uregulowane ustawowo, określają regulaminy i instrukcje, które wyda Minister Spraw Wojskowych.

Rozdział IV.

Prawa oficerów.

Art. 27. Oficera nie można pozbawić stopnia oficerskiego, jak tylko:

- a) w wypadku utraty obywatelstwa polskiego;
- b) w drodze prawomocnego wyroku sądowego;
- c) w drodze prawomocnego orzeczenia oficerskiego Sądu Honorowego.

Art. 28. Awansowanie oficera zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, następuje o jeden stopień.

Art. 29. Awanse oficerów poszczególnych korpusów osobowych z wyjątkiem mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego i oficerów korpusu kontrolerów oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, następują w zależności od stopnia po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu conajmniej tej ilości lat, która jest określona w niniejszym rozdziale dla każdego z nich, na podstawie odpowiednich kwalifikacji i w miarę wolnych wakansów w stopniach, przewidzianych etatami wojska:

- a) według starszeństwa;
- b) z wyboru, dokonanego przez Ministra Spraw Wojskowych na podstawie wniosków, przedstawianych w drodze służbowej co do każdego kandydata przez jego przełożonych.

Art. 30. Do czasu ustawowego uregulowania zasady, dotyczące starszeństwa, sposobu przeprowadzenia wyboru oraz kwalifikowania oficerów, ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 31. Awanse na poruczników następują automatycznie według starszeństwa po przesłużeniu dwóch lat w stopniu podporucznika.

Art. 32. Awanse na kapitanów (rotmistrzów) następują po przesłużeniu w stopniu porucznika conajmniej czterech lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

- w czasie pokoju:
cztery piąte — według starszeństwa, jedna piąta — z wyboru;
- w czasie wojny:
połowa — według starszeństwa, połowa — z wyboru.

Art. 33. Dla podporuczników i poruczników, którzy ukończyli szkołę akademicką i uzyskali odpowiedni dyplom, okres czasu służby w stopniach podporuczników i poruczników, wymagany dla awansu, skraca się:

dla podporuczników do jednego roku,
dla poruczników conajmniej do dwóch lat.

Art. 34. Awanse na majorów następują po przesłużeniu w stopniu kapitana (rotmistrza) conajmniej lat czterech, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

- w czasie pokoju:
trzy piąte — z wyboru,
dwie piąte — podług starszeństwa;
- w czasie wojny:
cztery piąte — z wyboru,
jedna piąta — podług starszeństwa.

Art. 35. Awanse na podpułkowników następują po przesłużeniu w stopniu majora conajmniej trzech lat, przyczem na wakujące stopnie winno być awansowanych:

- w czasie pokoju:
cztery piąte — z wyboru,
jedna piąta — według starszeństwa;
- w czasie wojny:
wszyscy — z wyboru.

Art. 36. Awanse na pułkowników następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru, po przesłużeniu w stopniu podpułkownika conajmniej czterech lat.

Art. 37. Awanse na generałów brygady, generałów dywizji i generałów broni następują zarówno w czasie pokoju, jak i wojny, z wyboru po przesłużeniu w poprzednim stopniu conajmniej trzech lat.

Art. 38. Podczas wojny do czasu służby, wymaganego w myśl art. 31 — 35 włącznie niniejszej ustawy dla awansu na porucznika, kapitana (rotmistrza), majora i podpułkownika, czas służby, przebytej na terenie działań wojennych, liczy się podwójnie.

Art. 39. Stopień Marszałka Polski nadaje Prezydent Rzeczypospolitej za wyjątkowe zasługi w obronie Ojczyzny.

Art. 40. Od oficerów korpusów, wymienionych w art. 5 od punktów 1—10 włącznie niniejszej ustawy, oprócz zadość uczynienia warunkom, wymienionym w art. 29—38 wymagane jest ponadto:

- a) dla awansów na majorów — ukończenie z pomyślnym wynikiem specjalnego kursu dla oficerów sztabowych, którego czas trwania ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych;
- b) dla awansów oficerów, powołanych do prac Sztabu Generalnego — po każdym awansie, przed dalszym ewentualnym kontynuowaniem powyższej służby, przesłużenie w linii jednego roku na stanowisku, odpowiadającym stopniowi, na jaki zaawansowali;
- c) dla awansów oficerów piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów oraz łączności, nie podpadających pod punkt b) niniejszego artykułu — rzeczywiste sprawowanie Dowództwa przez przeciąg dwóch lat, w sposób, jak następuje:

- 1) na kapitana (rotmistrza)—dowodzenie plutonem bądź jako podporucznik, bądź porucznik;
- 2) na majora—dowodzenie kompanją, szwadronem, baterją, jako kapitan (rotmistrz);
- 3) na pułkownika — dowodzenie bataljonem, lub dywizjonem, jako major, lub podpułkownik;
- d) dla awansów oficerów, nie podpadających pod punkt b), c) niniejszego artykułu—rzeczywiście sprawowanie dowództwa przez przeciąg dwóch lat w sposób, który ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 41. Postanowienia punktów b), c), d) art. 40 niniejszej ustawy mogą, według uznania Ministra Spraw Wojskowych, nie być stosowane do oficerów-inwalidów, pozostawionych w stanie czynnym w myśl art. 73 niniejszej ustawy.

Art. 42. W razie śmierci oficera wskutek przyczyn, związanych ze służbą wojskową, w wypadkach, w których stwierdzono wyjątkowe zasługi oficera, może on być awansowany po śmierci o jeden stopień.

Art. 43. W czasie wojny warunki dla awansów, wyszczególnione w punktach a), b), c), d) art. 40, mogą być rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej zmodyfikowane, w kierunku zmniejszenia wymaganego czasu, lub w zupełności uchylone.

Art. 44. Awanse mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego następują według starszeństwa po przesłużeniu w każdym poszczególnym stopniu conajmniej tej ilości lat, która jest określona w niniejszym rozdziale dla każdego stopnia, na podstawie odpowiednich kwalifikacji i w miarę wolnych wakansów w stopniach, przewidzianych etatami wojska.

Art. 45. Awanse oficerów korpusu kontrolerów oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, następują jedynie z wyboru po przesłużeniu w poprzednim stopniu conajmniej dwóch lat, na podstawie odpowiedniej kwalifikacji i w miarę wolnych wakansów, przewidzianych etatami wojska.

Art. 46. O posiadaniu odpowiednich kwalifikacji, przewidzianych w art. 45 niniejszej ustawy, przez oficerów korpusu kontrolerów oraz oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, orzeka Minister Spraw Wojskowych.

Art. 47. Oficerowie, przeciwko którym zostało wdrożone postępowanie dyscyplinarne, sądowo-honorowe lub sądowo-karne, są wyłączeni na czas postępowania od prawa do awansu.

W razie zaniechania (umorzenia) postępowania, lub niewinnienia przez sąd wojskowo-karny, lub też ukarania dyscyplinarnego bez względu na wysokość kary, lub też ukarania sądowo-honorowego nie wyżej nad nagane — awansują oficerowie na podstawie ogólnych przepisów.

Zasądzonym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, lub orzeczeniem sądu honorowego na karę zawieszenia w czynnościach, czas kary wol-

nościowej lub zawieszenia w czynnościach nie wlicza się do okresu czasu, wymaganego dla awansu.

Art. 48. Oficerowie mają być tak uposażeni, aby mogli bez troski o byt codzienny pełnić sumiennie obowiązki swego zawodu, wyłącznie mu się poświęcając.

Uposażenie oficera w stanie czynnym ma się składać:

- a) z uposażenia zasadniczego, przywiązanego do jego stopnia,
- b) z dodatkowych świadczeń, zależnych od szczególnych stosunków służbowych.

Art. 49. Do uposażenia zasadniczego należy stała płaca miesięczna wraz z dodatkiem: za wysługę lat, żywnościowym, mieszkaniowym (mieszkanie, opał i światło) i wyekwipowanie, oraz rodzinnym w naturze lub ekwiwalencie pieniężnym.

Art. 50. Dalsze poza uposażeniem zasadniczym świadczenia obejmują:

- a) dodatki reprezentacyjne na stanowiskach, wymagających reprezentacji,
- b) dodatki za kierownictwo dla oficerów na stanowiskach kierowniczych,
- c) dodatki służbowe,
- d) opiekę sanitarną dla oficera i jego rodziny,
- e) należności za podróże służbowe, odkomenderowania i przeniesienia,
- f) dodatki na czas ćwiczeń, mobilizacji i wojny,
- g) ulgę w przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi.

Art. 51. Szczegóły uposażenia oficerów w stanie czynnym rozwija i ustala ustawa o uposażeniu wojska, która jednocześnie reguluje sprawę uposażenia oficerów w stanie nieczynnym.

Art. 52. Uposażenie oficera w stanie spoczynku reguluje specjalna ustawa.

Art. 53. Każdemu oficerowi przysługuje prawo do krótkoterminowego urlopu.

Art. 54. Ogólna ilość czasu, przebytego przez oficera w ciągu jednego roku kalendarzowego na urlopach dla celów osobistych, t. j. na urlopach: wypoczynkowym, służbowym i okolicznościowym z zachowaniem uposażenia nie może przekraczać ośmiu tygodni.

Art. 55. Czas trwania urlopu wypoczynkowego, do którego przysługuje prawo każdemu oficerowi w granicach od czterech do sześciu tygodni w przeciągu roku kalendarzowego, w zależności od czasu służby oficera — określi Minister Spraw Wojskowych.

Art. 56. Urlopy z przyczyn służbowych mogą być udzielane w następujących wypadkach:

- a) przy służbowym przeniesieniu oficera do innej miejscowości dla uregulowania spraw osobistych, wynikłych wskutek przeniesienia, — do dwóch tygodni, uwzględniając oddalenie miejsca stałego przydziału od ostatniego miejsca służby oraz stosunki służbowe i rodzinne;

b) po powrocie z niewoli nieprzyjacielskiej—do ośmiu tygodni.

Art. 57. Udzielanie urlopów okolicznościowych w sprawach osobistych jest dopuszczalne tylko w szczególnie ważnych wypadkach, przyczem urlopy takie nie mogą przekraczać siedmiu dni.

Art. 58. W wypadkach złego stanu zdrowia przysługuje oficerowi prawo do otrzymania urlopu kuracyjnego, którego czas trwania nie może przekraczać sześciu miesięcy w przeciągu jednego roku.

Urlop kuracyjny udzielany bywa jedynie na podstawie orzeczenia lekarskiego.

Art. 59. Czasowe wstrzymanie urlopów w całym wojsku lub pewnych jego częściach może zarządzić wyłącznie Minister Spraw Wojskowych, z wyjątkiem wypadków, w których, z powodu zagrożenia pewnych miejscowości chorobami zakaźnymi, natychmiastowe zawieszenie urlopów do tych miejscowości leży w kompetencji odnośnego Dowódcy Okręgu Korpusu.

Art. 60. Uprawnienia poszczególnych przełożonych, dotyczące udzielania urlopów, reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Powyższe przepisy, dotyczące urlopów, mają zastosowanie w czasie pokoju. Przepisy o urlopach w czasie wojny reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 61. Oficerom, zgodnie z art. 13 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (ustawa z dnia 17 marca 1921 r. Dz. U. R. P. № 44, poz. 267), przysługuje bierne prawo wyborcze do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej.

Art. 62. Uprawnienia oficerów z tytułu odznaczeń regulują specjalne ustawy.

Rozdział V.

Oficerskie sądy honorowe i przepisy dyscyplinarne.

Art. 63. Statut oficerskich sądów honorowych i przepisy dyscyplinarne do czasu ustawowego unormowania będą wydane w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przepisy dyscyplinarne unormują wzajemny stosunek przełożonych i podwładnych, starszych i młodszych.

Art. 64. Oficer, dopuszczający się czynów, uwłaczających godności oficera, lub niespełniający należycie swych obowiązków, choćby dany czyn nie podpadał pod rygory ustaw karnych, będzie odpowiadał w myśl statutu sądów honorowych i wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

Rozdział VI.

Przeniesienie oficera w stan nieczynny, w stan spoczynku i do rezerwy.

Art. 65. 1. Oficer może być przeniesiony przez Ministra w stan nieczynny jedynie na skutek:

a) własnej prośby o długoterminowy urlop;

b) czasowej niezdolności do służby, stwierdzonej przez komisję superrewizyjną;

c) zredukowania etatów;

d) dostania się do niewoli, lub zaginięcia na terenie działań wojennych.

2. Oficer, wybrany na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, w razie przyjęcia mandatu, zostaje przeniesiony przez Ministra Spraw Wojskowych w stan nieczynny.

Art. 66. Długoterminowe urlopy mogą być udzielane przez Ministra Spraw Wojskowych na przeciąg czasu od sześciu miesięcy do trzech lat.

Oficer, znajdujący się w stanie nieczynnym na skutek otrzymanego długoterminowego urlopu, nie może być bez prośby ze swej strony przez czas trwania urlopu, z wyjątkiem mobilizacji lub powiększenia armji, powołany z powrotem do służby.

Okres czasu, spędzony w stanie nieczynnym na skutek długoterminowego urlopu, wlicza się oficerowi do czasu jego służby wojskowej jedynie w wyjątkowych wypadkach, według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 67. Oficer, który przez więcej niż sześć miesięcy w ciągu jednego roku nie jest w możności pełnić służby z powodu złego stanu zdrowia, powinien być przedstawiony komisji superrewizyjnej, która orzeka o długości czasu, przez jaki ma oficer przebywać w stanie nieczynnym.

W ostatnim miesiącu przed upływem terminu, wyznaczonego przez komisję superrewizyjną, oficer powinien być ponownie przedstawiony komisji superrewizyjnej, która orzeka, czy oficer może być przeniesiony z powrotem do stanu czynnego, czy też ma nadal pozostawać w stanie nieczynnym.

Okres czasu pozostawania oficera w stanie nieczynnym nie może przekraczać lat trzech następujących po sobie, lub lat czterech w przeciągu lat sześciu.

Z upływem powyższych terminów oficer, w razie jego dalszej niezdolności do służby, winien zostać przeniesiony w stan spoczynku.

Czas, przebyty w stanie nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, zalicza się oficerom do czasokresu, niezbędnego dla awansu, jedynie w tym wypadku, jeśli ta niezdolność została wywołana przyczynami, związanymi z pełnieniem służby wojskowej.

Art. 68. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z powodu zredukowania etatów, przysługują w ciągu lat trzech wszystkie uprawnienia stanu czynnego.

Wakanse, otwierające się w stopniach, jakie posiadają oficerowie, znajdujący się z powyższego powodu w stanie nieczynnym, winny być obsadzone przede wszystkim przez tych oficerów.

Art. 69. Oficerom, przeniesionym w stan nieczynny z powodu dostania się do niewoli (zaginięcia na terenie działań wojennych), po ich powrocie z niewoli i przeprowadzeniu postępowania rehabilitacyjnego zalicza się cały czas, przebyty na skutek niewoli w stanie nieczynnym, do czasokresu niezbędnego dla awansu.

Art. 70. Oficer, przeniesiony w stan nieczynny z powodu wybrania na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, nie otrzymuje przez czas sprawowania mandatu poselskiego uposażenia służbowego i nie nosi munduru wojskowego.

Oficer z tytułu sprawowania mandatu poselskiego jest zwolniony od wszelkiej zależności służbowej. Oficerowi, piastującemu mandat poselski, nie przysługują uprawnienia służbowe w stosunku do innych wojskowych-posłów.

Z chwilą, gdy oficer przestaje być posłem, zostaje on przeniesiony z powrotem do stanu czynnego.

Czas sprawowania przez oficera mandatu poselskiego zalicza się do czasokresu, niezbędnego dla awansu.

Art. 71. Oficera w stan spoczynku przenosi Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 72. Granice wieku, po osiągnięciu których oficerowie winni zostać przeniesieni w stan spoczynku, są następujące:

do stopnia majora włącznie ukończonych	53 lat,
dla „ podpułkownika „	55 „
„ „ pułkownika „	57 „
„ „ generała brygady „	59 „
„ „ generała dywizji i generała broni ukończonych	61 „

Art. 73. Oficerowie inwalidzi, którzy mimo swego inwalidztwa nadają się do pełnienia służby wojskowej, mogą stosownie do uznania Ministra Spraw Wojskowych być pozostawieni w stanie czynnym.

Art. 74. Oficer, przeniesiony w stan spoczynku, może być powołany przez Ministra Spraw Wojskowych do służby wojskowej:

- w czasie pokoju dwukrotnie na czterotygodniowe ćwiczenia,
- w razie mobilizacji na czas potrzeby.

Art. 75. Oficerom, do stopnia generała brygady włącznie, przeniesionym w stan spoczynku na skutek osiągnięcia granicy wieku, przewidzianej w art. 72 niniejszej ustawy, o ile przesłużyli w ostatnio posiadanym stopniu co najmniej dwa lata, zostaje nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej jeden stopień wyżej.

Do otrzymanego z powyższej przyczyny stopnia nie są przywiązane żadne uprawnienia, z wyjątkiem prawa do tytułu.

Art. 76. Oficer może być przeniesiony do rezerwy przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

- na własną prośbę,
- na skutek dwukrotnie bezpośrednio po sobie następującej ujemnej rocznej kwalifikacji, stwierdzającej nienadawanie się na wyższe stanowisko i orzeczenia komisji, ustanawianej w tym celu corocznie przez Ministra Spraw Wojskowych przy Ministerstwie Spraw Wojskowych i przy każdym Dowództwie Okręgu Korpusu; organizację i przepisy postępowania powyższych komisji ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej,

c) w wypadku stwierdzonej przez komisję superwizyjną utraty zdolności fizycznej.

W wypadkach, przewidzianych w punktach b), c) niniejszego artykułu, oficer, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, zostaje przeniesiony w stan spoczynku.

Punkt b) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do mianowanych sędziami wojskowymi oficerów korpusu sądowego oraz do oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów.

O skutkach nienadawania się sędziego wojskowego na stanowisko sędziego oraz o sposobach stwierdzenia nienadawania się stanowi oddzielna ustawa.

Oficer korpusu kontrolerów i oficer korpusu kontrolerów, awansowany na generała, którego nienadawanie się do pełnienia służby w tym korpusie zostało stwierdzone orzeczeniem komisji kwalifikacyjnej, składającej się z oficerów korpusu kontrolerów i oficerów korpusu kontrolerów, awansowanych na generałów, zostaje przeniesiony do rezerwy lub, o ile nabył prawo do uposażenia emerytalnego, w stan spoczynku.

Art. 77. Oficerom, przeniesionym do rezerwy lub w stan spoczynku, przy jednakowych kwalifikacjach z innymi kandydatami na stanowiska cywilne, państwowe, samorządowe i w przedsiębiorstwach, subwencjonowanych przez Państwo, przysługuje prawo pierwszeństwa.

Przepisy, dotyczące wykonania niniejszego artykułu, ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

TYTUŁ III.

Oficerowie rezerwowi.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 78. Korpus oficerów rezerwowych Wojsk Polskich składa się z oficerów rezerwy:

- piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, lotnictwa, łączności oraz kolejowych,
- sanitarnych i weterynarji,
- samochodowych, taborowych, żandarmerji, sądowych, intendentów, uzbrojenia, geografów oraz administracji, o ile zawodowo w tych korpusach służyli, i z oficerów rezerwy, wskazanych w punkcie a) niniejszego artykułu, którzy, będąc przydzieleni w czasie wojny do jednego z rodzajów służby wojskowej, wymienionych w niniejszym punkcie — w nich zaawansowali.

Art. 79. Oficer korpusu kontrolerów oraz oficer korpusu kontrolerów, awansowany na generała, przeniesiony do rezerwy, zostaje zaliczony przez Ministra Spraw Wojskowych do rezerwy jednego z rodzajów służby wojskowej, zależnie od posiadanych kwalifikacji.

Art. 80. W skład oficerów rezerwowych wchodzi oprócz oficerów, wymienionych w art. 78, duchowieństwo wojskowe i oficerowie marynarki wojennej, o których stanowią oddzielne ustawy.

Art. 81. Dla oficerów, mianowanych w rezerwie, ustanawia się w czasie pokoju stopnie do kapitana (rotmistrza) włącznie.

Oficerowie zawodowi przy przyniesieniu do rezerwy zatrzymują swoje stopnie.

Art. 82. Postanowienia artykułów od 10 — 12 włącznie oraz art. 18 niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych.

Art. 83. Noszenie przepisowego munduru przez oficerów rezerwowych, powołanych do pełnienia służby wojskowej, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Minister Spraw Wojskowych ustali również warunki przywdziewania munduru przez oficerów rezerwy, nie powołanych do służby wojskowej.

Art. 84. W czasie noszenia munduru wojskowego oficerowie rezerwowi podlegają właściwości oficerskich sądów honorowych i ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną z powodu czynów w tymże czasie przez nich popełnionych.

Art. 85. Oficer rezerwy przestaje być oficerem rezerwy:

- a) z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończy 50 lat życia,
- b) w razie uznania go przez komisję superre wizyjną za niezdolnego do pełnienia służby wojskowej w charakterze oficera rezerwowego.

Art. 86. W czasie mobilizacji Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo powoływania do służby wojskowej byłych oficerów rezerwowych do 60 roku życia na czas potrzeby. Do oficerów tych przez czas pełnienia przez nich służby wojskowej mają zastosowanie przepisy, dotyczące oficerów rezerwy.

Rozdział II.

Warunki mianowania na podporucznika w rezerwie.

Art. 87. Podporucznikiem w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznym, łączności oraz kolejnictwa zostaje mianowany ten, kto odpowiedział warunkom, wyszczególnionym pod A) lub B) niniejszego artykułu:

A.

- 1 a) ukończył Korpus Kadetów lub szkołę średnią z egzaminem dojrzałości, albo złożył egzamin z wykształcenia ogólnego, będący uproszczonym egzaminem dojrzałości, lub
- b) ukończył sześć klas szkoły średniej, o ile to zmniejszenie wymaganego powyżej cenzusu, uzasadnione potrzebami wojska, zostanie zarządzane rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych,
2. W czasie odbywania jednorocznej służby wojskowej ukończył z pomyślnym wynikiem sześciomiesięczny kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy,
3. odbył conajmniej jedno z ćwiczeń wojskowych, przewidzianych ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej; przepis niniejszy nie ma

zastosowania do tych, którzy w chwili rozpoczęcia służby wojskowej wykazują się przysposobieniem wojskowym w odpowiednim zakresie,

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

B.

1. Odbył conajmniej sześciomiesięczną służbę wojskową, jako podoficer zawodowy i uzyskał stopień sierżanta,

2. Zdał egzamin, wykazujący wykształcenie ogólne conajmniej w zakresie szkoły powszechnej,

3. ukończył z pomyślnym wynikiem sześciomiesięczny kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy,

4. posiada kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Art. 88. Podporucznikiem w rezerwie może zostać mianowany każdy szeregowy, posiadający kwalifikacje moralne, za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy.

Art. 89. Warunki, wymagane dla uzyskania stopnia podporucznika w rezerwie sanitarnego lub weterynarii, ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Rozdział III.

Obowiązki i prawa oficerów rezerwowych.

Art. 90. Postanowienia artykułów: 21, 26, 27, (84) 28 i 30 niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych.

Postanowienia artykułów: 25, 42, 47 i 53 do 62 włącznie niniejszej ustawy mają zastosowanie do oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej.

Art. 91. Oficerowie rezerwowi w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej nie mogą brać czynnego udziału w życiu politycznym.

Oficer rezerwy, wybrany w czasie pełnienia służby wojskowej na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej, z chwilą przyjęcia mandatu zostaje przeniesiony z powrotem do rezerwy.

Wykonywanie zawodów cywilnych przez oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej ureguje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Uposażenie oficerów rezerwowych w czasie pełnienia przez nich służby wojskowej reguluje ustawa o uposażeniu wojska.

Art. 92. Awanse oficerów rezerwy w czasie pokoju następują na podstawie odbycia przepisanych w art. 93 i 94 niniejszej ustawy ćwiczeń wojskowych i uzyskania odpowiednich kwalifikacji.

Art. 93. Awanse na poruczników rezerwy następują po odbyciu w stopniu podporucznika rezerwy conajmniej dwóch ćwiczeń wojskowych, przewidzianych ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Art. 94. Awanse na kapitanów (rotmistrzów) rezerwy następują po odbyciu w stopniu porucznika

rezerwy następnych conajmniej dwóch ćwiczeń wojskowych i zdaniu egzaminu na kapitana (rotmistrza) rezerwy.

Art. 95. Art. 92, 93 i 94 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do oficerów rezerwy sanitarnych i weterynarii. Warunki awansowania tych oficerów ustala rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 96. Warunki awansowania oficerów rezerwy w czasie wojny ustala rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Rozdział IV.

Przejście oficerów rezerwowych na oficerów zawodowych.

Art. 97. Dla przejścia oficerów, mianowanych w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznych, łączności oraz kolejnictwa, do poszczególnych korpusów zawodowych, wymienionych w punktach od 1—10 włącznie art. 15 niniejszej ustawy, wymagane są następujące warunki:

- a) dyplom z ukończenia szkoły oficerskiej, przewidziany w punkcie 3 lit. A. art. 19 niniejszej ustawy,
- b) nieprzekroczenie 25 lat życia,
- c) kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu.

Postanowienie punktu b) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do oficerów rezerwy, którzy otrzymali stopień podporucznika w rezerwie na podstawie art. 88 niniejszej ustawy.

Art. 98. Warunki przejścia oficerów, mianowanych w rezerwie piechoty, jazdy, artylerji, inżynierji i saperów, aeronautycznych, łączności oraz kolejnictwa, do poszczególnych korpusów oficerów zawodowych, wymienionych w punktach od 12 do 18 włącznie art. 5 niniejszej ustawy, ustala lit. A art. 20 z tem jednak, iż przejście powyższe jest dopuszczalne, o ile oficer, mianowany w rezerwie, nie przekroczył 30 lat życia.

Art. 99. Warunki przejścia oficerów rezerwowych do korpusu zawodowych oficerów sanitarnych i weterynarii ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 100. Przy przejściu na oficerów zawodowych oficerowie, mianowani w rezerwie, otrzymują starszeństwo, które byłoby im przyznane, gdyby kończyli szkołę oficerską, wymaganą od oficerów zawodowych, jednocześnie ze swymi rówieśnikami ze szkoły, przewidzianej w punkcie a) artykułu 97.

Art. 101. Warunki przyjęcia oficera zawodowego, przeniesionego do rezerwy, ponownie na oficera zawodowego ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

TYTUŁ IV.

Oficerowie czasu wojny.

Art. 102. Ochotnicy, o ile nie są obowiązani do służby wojskowej oraz powołani do świadczeń wojennych, mogą otrzymać tytuł oficera czasu wojny

w stopniu odpowiednim do stanowiska, na które zostali przeznaczeni, o ile posiadają na nie odpowiednie kwalifikacje.

Art. 103. Obowiązki i uprawnienia oficerów czasu wojny ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

TYTUŁ V.

Postanowienia przejściowe.

Art. 104. Uprawnienia, zastrzeżone w niniejszej ustawie Prezydentowi Rzeczypospolitej, przysługiwac będą aż do wyboru pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Naczelnikowi Państwa.

Art. 105. Instytucja urzędników wojskowych z dniem 31 grudnia 1924 r. w Wojsku Polskim przestaje istnieć.

Ci z urzędników wojskowych, którzy ze względu na swe fachowe kwalifikacje są niezbędni, mogą zostać przemianowani na oficerów na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 106. Art. 8 niniejszej ustawy nie ma zastosowania do dnia 1 stycznia 1927 r. Do powyższego terminu przenoszenie oficerów z jednego korpusu osobowego do innego ureguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienie powyższe nie ma zastosowania do oficerów korpusu kontrolerów, co do których art. 8 niniejszej ustawy wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 107. Obsadzenie w myśl art. 15 niniejszej ustawy stanowisk, przewidzianych etatami, przez oficerów w odpowiednich stopniach, winno być zakończone z dn. 1 stycznia 1927 r.

Art. 108. Przyjmowanie do szkół oficerskich, przewidzianych w art. 19 i 20 niniejszej ustawy, winno się rozpocząć najpóźniej w jesieni 1922 r.

Art. 109. Do czasu pierwszego mianowania podporuczników na podstawie art. 19 i 20 niniejszej ustawy, warunki mianowania podporucznikiem ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 110. Wszelkie przyjęcia, względnie mianowania oficerami Wojsk Polskich, z wyjątkiem mianowań podporucznikami, w myśl art. 109 niniejszej ustawy, ustają z dniem ustalenia starszeństwa oficerów w Wojsku Polskim, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o ustaleniu starszeństwa i nadaniu stopni oficerskich w Wojsku Polskim (Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 399).

Przepis niniejszego artykułu nie ma zastosowania do oficerów, wymienionych w artykule 118 niniejszej ustawy.

Art. 111. Z dniem ustalenia starszeństwa i przeprowadzenia podziału zweryfikowanych oficerów na zawodowych i rezerwowych Komisja Weryfikacyjna zostanie rozwiązana.

Art. 112. Oficerom, którym w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 65, poz. 399)

został ustalony i zatwierdzony ten sam stopień, w jakim rozpoczęli służbę w Wojsku Polskim, należy czasokres, wymagany dla awansu, obliczać od dnia faktycznego rozpoczęcia służby w Wojsku Polskim, nie wcześniej jednak, niż od dnia 1 listopada 1918 r.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony wyższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskim rozpoczęli, jako datę, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, z którym ich nowy stopień został zatwierdzony.

Oficerom, którym w myśl tejże ustawy został ustalony i zatwierdzony niższy stopień, niż ten, w którym służbę w Wojsku Polskim rozpoczęli, jako data, od której należy obliczać czasokres, wymagany dla awansu, winien być uważany dzień, w którym służbę w Wojsku Polskim faktycznie rozpoczęli, nie wcześniej jednak, niż 1 listopada 1918 r.

Art. 113. Czas, przebyty na terenie działań wojennych, oblicza się oficerom w myśl art. 38, z tem, że czas ten liczy, się nie wcześniej, niż od dnia 1 czerwca 1919 r.

Art. 114. Punkty a), c), d) art. 40 nie mają zastosowania do kapitanów (rotmistrzów), którzy pomiędzy 1 listopada 1918 r. a dniem ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego w przeciągu conajmniej sześciu miesięcy dowodzili na terenie działań wojennych conajmniej bataljonem lub równorzędnym oddziałem.

Art. 115. Czas rzeczywistego sprawowania dowództwa, przewidziany w punkcie c) i d) art. 40, oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 65, poz. 399), skraca się dla uzyskania awansu na pierwszy następny stopień do sześciu miesięcy, o ile przesłużyli w Wojsku Polskim do dnia ratyfikacji ryskiego traktatu pokojowego conajmniej rok.

Przy następnych awansach mają całkowite zastosowanie punkty c) i d) art. 40.

Art. 116. Aspiranci korpusu kontrolerów w stopniu kapitanów, którzy w ciągu 1922 r. zostaną zakwalifikowani do korpusu kontrolerów, awansują automatycznie na majorów.

Art. 117. Oficerom, których stopnie zostały ustalone i zatwierdzone w myśl ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. P. № 65 poz. 399), a którzy po 1 czerwca 1919 r. ukończyli lub ukończą wyższy zakład naukowy, czas przesłużenia w zatwierdzonym i następnym (po pierwszym awansie) stopniu, niezbędny według niniejszej ustawy do zaawansowania, skraca się o jeden rok.

Art. 118. Niezweryfikowani oficerowie armji obcych i uznanych przez Państwo Polskie formacji polskich, którzy są lub będą przyjęci wprost do rezerwy Wojsk Polskich, zatrzymują stopień, jaki w armjach obcych i formacjach polskich posiadali, i zostają zaliczeni do jednego z rodzajów służby wojskowej, przewidzianych w art. 5 niniejszej ustawy, według uznania Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 119. Art. 81 niniejszej ustawy nie ma zastosowania zarówno do zweryfikowanych (art. 111) jak i niezwerfikowanych (art. 116) oficerów rezerwy Wojska Polskiego, którzy zatrzymują stopnie, w jakich zostali po zweryfikowaniu, względnie bez zweryfikowania, przyjęci do rezerwy Wojska Polskiego.

Art. 120. Szeregowi, którzy otrzymali stopień oficerski za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, dokonany przed ogłoszeniem niniejszej ustawy, mogą pozostać w wojsku, jako oficerowie zawodowi i awansować w myśl art. 31 niniejszej ustawy do stopnia porucznika włącznie. Awans na wyższe stopnie uzależniony jest od wypełnienia warunków, przewidzianych w art. 19 i 20 niniejszej ustawy, i następuje w myśl przepisów o awansach.

Art. 121. Oficerowie, zaliczeni w myśl art. 111 i 118 niniejszej ustawy do rezerwy Wojska Polskiego, mogą w przeciągu lat trzech od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy zostać przemianowani na oficerów zawodowych na warunkach, które ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 122. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i z tą chwilą traci moc obowiązującą ustawy, dekrety i przepisy z nią sprzeczne.

Art. 123. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Marszałek:

Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:

Antoni Ponikowski

Kierownik Ministerstwa
Spraw Wojskowych:

Sosnkowski

257.

U s t a w a

z dnia 27 kwietnia 1922 r.

zmieniająca postanowienia §§ 152—162 ustawy dla Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie Polskim z dnia 20 lutego 1849 r.

Art. 1. Zamiast §§ 152 — 162 ustawy dla Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Królestwie Polskim z d. 20 lutego 1849 r. (Dz. Pr. Tom. 42, str. 11 i następnym) wprowadza się następujące:

Jako § 152:

„Synod Konstytucyjny Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce składa się:

- a) z członków Konsystorza,
- b) z profesorów wydziału teologicznego,
- c) z wszystkich duchownych urzędujących przy parafjach,
- d) z wybranych przez poszczególne parafje delegatów świeckich w ilości, odpowiadającej